

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет**

**Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Стан забезпечення якості підготовки фахівців та розвиток наукової діяльності
на факультеті іноземної філології та соціальних комунікацій»**

Розглянувши питання про стан забезпечення якості підготовки фахівців та розвиток наукової діяльності на факультеті іноземної філології та соціальних комунікацій (далі – факультет ІФСК, факультет) вчена рада відзначає, що факультетом виконується значний обсяг робіт, спрямованих на вдосконалення організації освітньої діяльності, підвищення якості підготовки фахівців, використання нових форм і методів навчання, підвищення якості методичного забезпечення, підготовку науково-педагогічних кадрів, розвиток наукових досліджень, що підтверджується наступним:

- за напрямом кадрового забезпечення та підготовки науково-педагогічних кадрів:
 - фактично всі науково-педагогічні працівники мають 5 та більше досягнень у професійній сфері відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. При цьому відсутні такі, діяльність яких відповідає менше 4 пунктам;
 - у конкурсі «Кращий викладач очима студентів» за 2022 р. дипломами I ступеня нагороджено 4 викладачі, дипломами II ступеня – 3;
 - на факультеті створюються разові ради із захисту здобувачів ступеня доктора філософії. Зокрема захищено 6 дисертацій із галузі знань 06 Журналістика за спеціальністю 061 Журналістика.
- за напрямом освітньої діяльності:
 - зросла кількість спеціальностей, за якими здійснюється підготовка на факультеті: у 2022 році започатковано провадження освітньої діяльності та проведено перший набір здобувачів вищої освіти за трьома ОП: «Мова та зарубіжна література (Англійська мова і література)» зі спеціальності 014 «Середня освіта» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, «Організаційна психологія» зі спеціальності 053 «Психологія», «Політичні технології та аналітика» зі спеціальності 052 «Політологія» на другому (магістерському) рівні вищої освіти.
 - у 2023 році кафедрою журналістики та філології започатковано дві сертифікатні програми «Кібержурналістика» та «Візуальні комунікації в рекламі і PR» для здобувачів вищої освіти за ОП «Журналістика» другого (магістерського) рівня;
 - із трьох освітніх програм факультету, акредитованих Національним агентством у 2020–2021 роках за 3 галузями знань, дві ОП відзначені як «зразкові» («Психологія» (2020) за першим (бакалаврським) та «Журналістика» (2021) за третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти);
 - оцінювання студентами у 2022 році, показало, що одна освітня програма факультету ІФСК (ОНП «Філософія») має високий рівень якості реалізації освітніх програм, три – вище середнього, сім – середній;
 - за підсумками анкетування щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін у 2021/2022 н.р. факультет піднявся на четверту позицію по університету з восьмої у 2019/2020 н.р;

- за результатами конкурсу «Педагогічні інновації СумДУ – 2022» викладачі факультету ІФСК здобули призові місця у шести номінаціях конкурсу (перше місце посіли 2 проекти, друге – 2, третє – 2);
- рівень працевлаштування випускників факультету ІФСК – 79,6 %. Цьому сприяє:
 - ✓ функціонування навчальних центрів на кафедрах, які залучають здобувачів вищої освіти усіх рівнів до практико-орієнтованого навчання, використовуються як бази практик та майданчики для навчання і реалізації грантової й проектної діяльності тощо;
 - ✓ заходи за участю роботодавців і практиків, що проводяться зі студентами всіх ОП упродовж навчального року: аудиторні заняття, гостьові лекції, семінари, тренінги, круглі столи, презентації, заходи сприяння кар'єрі, дні стейкхолдера тощо (у 2022 році зі студентами всіх ОП проведено 58 освітніх та практичних заходів за участю роботодавців і представників галузі. За перше півріччя 2023 року вже проведено 65 таких заходів, що перевищує показник минулого року);
- підвищилась якість виконання кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти:
 - ✓ кількість кваліфікаційних робіт магістрів, захищених англійською мовою, (без врахування випускників спеціальності «Філологія») постійно зростає: 2019/2020 н.р. – 77 %, 2020/2021 – 85 %, 2021/2022 н.р. – 97 %;
 - ✓ підтвердженням практичної цінності кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти є зростання відсотка їх виконання на замовлення роботодавців до 36 % у 2021/2022 н.р. з 22 % у 2020/2021 н. р. (за цим показником факультет посідає I місце серед структурних підрозділів);
- високий рівень участі здобувачів вищої освіти в програмах міжнародної академічної мобільності щонайменше 1 раз за усі роки навчання (у 2022 – 22 %, при цільовому 9 %). У 2021 р. започатковано вхідну мобільність здобувачів закордонних ЗВО;
- у 2022 році залучено 10 іноземних фахівців до викладацької діяльності терміном більше 3 місяців;
- активно імплементуються в освітній процес форми неформальної освіти (оформлено 136 освітніх декларацій у 2021/2022 н.р. та 217 – у 2022/2023 н.р.);
- представлення результатів діяльності в Інтернет та медіа-просторі: факультет ІФСК на III місці в університеті за узагальнюючим показником кількісної та якісної оцінки веб-ресурсів, за показниками цитованості в соціальних мережах Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube та в закордонних медіа з ДА $\geq$ 50;
- за напрямом наукової діяльності:
 - у 2021 році за результатами Державної атестації у частині провадження наукової (науково-технічної) діяльності університет увійшов до кваліфікаційної групи А за напрямом «Гуманітарні науки та мистецтво» й отримав базове фінансування наукової діяльності;
 - три роки поспіль факультет ІФСК має зростання надходження коштів за виконання договорів і грантів (2020 р. – 1,3 млн. грн (3,4 %), 2021 р. – 2,48 млн. грн (4,5 %), 2022 р. – 3,2 млн. грн (4,7 %);
 - приведений обсяг надходження коштів до спеціального фонду у 2022 році на одного штатного наукового та науково-педагогічного працівника складає 34 тис. грн, що вище нормативного показника МОН;

- у 2020 році виконувався грант Національного фонду досліджень України;
- у 2021 і 2022 роках подано по три заявки на конкурс Національного фонду досліджень України;
- у 2022 році на факультеті виконувалося 8 міжнародних грантів, із яких 5 мали суто науковий характер та фінансувалися НАТО, Фондом цивільних досліджень та розвитку США, Міжнародним фондом «Відродження»;
- у 2021–2022 рр. усі кафедри факультету задіяні у виконанні господарчих договорів або грантових тематик;
- у 2021 році факультет здобув найвищий для себе показник призових місць за останні десять років у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;
- представник факультету Микола Назаров отримує стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених (2023–2024); Інна Левенок (2023) здобула перше місце у конкурсі «Молодий вчений року» Ради молодих учених при МОН України у номінації «Науковий гурток».

Водночас, вчена рада СумДУ звертає увагу на недоліки й проблеми в підготовці фахівців та розвитку наукових досліджень факультету, серед яких:

- ✓ 84 % НПП факультету мають наукові ступені та вчені звання (при цільовому показнику – не менше 90 %);
- ✓ недоліки в навчально-методичному забезпеченні освітніх компонентів, а саме: відсутність 9 % силабусів, 13 % навчально-методичних комплексів, застарілість методичних рекомендацій щодо практик та підготовки й захисту кваліфікаційних робіт за окремими ОП, недостатня забезпеченість освітніх компонентів навчально-методичними розробками, підготовленими НПП факультету;
- ✓ недостатній розвиток внутрішньої академічної мобільності (у 2022 році – 5 %);
- ✓ вимагає активізації представлення результатів діяльності факультету в Інтернет та медіа-просторі, а саме: показник вебметричного рейтингу за загальною цитованістю веб-ресурсів підрозділу, за цитованістю у соціальних мережах ResearchGate, Mandeley, Academia, SlideShare. Одним із найнижчих в університеті є наявність публікацій у національних медіа з ДА ≥ 50 ;
- ✓ кілька років поспіль відсутні НДР, що виконуються за рахунок загального державного бюджету МОН;
- ✓ залишається досить низькою кількість НПП, задіяних до виконання НДР з оплатою праці (у 2022 році – лише 9 %);
- ✓ епізодичний характер носить залучення студентів до виконання НДР із оплатою праці. Узагальнений показник залучення студентів і школярів до наукової діяльності найнижчий серед усіх факультетів та інститутів, а для чотирьох кафедр він має критичний рівень;
- ✓ кількість штатних НПП та НП, які є молодими вченими, виконавцями наукових робіт, що фінансуються за кошти загального та/або спеціального фондів державного бюджету на факультеті критично низька (у 2022 році – 5 % при цільовому – 13 %);
- ✓ фактично не збільшується кількість публікацій у виданнях, що відносяться до кuartилів Q1 або Q2 БД Scopus та/або WoS;
- ✓ лише 8 наукових і науково-педагогічних працівників мають 5 і більше публікацій у періодичних виданнях, що індексуються БД Scopus та/або WoS;

- ✓ кількість публікацій, що присвячені Цілям сталого розвитку ООН у 2022 році – 12, не відповідають науковому потенціалу факультету: (факультет посідає шосте місце в рейтингу за цим показником).

Враховуючи вищезазначене, вчена рада Сумського державного університету постановляє:

1. Керівництву факультету організувати роботу щодо підвищення якості освітньої діяльності, зокрема:

1.1. З метою збільшення результативності й підвищення якості підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру:

- посилити системну роботу щодо залучення до вступу в аспірантуру випускників магістратур факультету, перш за все тих, хто має високі показники наукової активності.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: завідувачі випускових кафедр, декан факультету.

- залучати іноземних учених, із якими розвивається наукове співробітництво, до подвійного керівництва здобувачами освітнього ступеня доктора філософії.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: завідувачі випускових кафедр.

- забезпечити показник довгострокової академічної мобільності (у тому числі віртуальної) до рівня не менше 50 % здобувачів наукового ступеня доктора філософії упродовж усього періоду навчання.

Термін виконання: II квартал 2024 р.

Відповідальні: завідувачі випускових кафедр, заступник декана з міжнародної діяльності.

1.2. З метою підвищення якості реалізації освітніх програм факультету:

- системно аналізувати ОПП факультету, що пройшли акредитацію та отримали відзнаку «зразкова», з виокремленням та подальшим використанням кращих практик.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: декан факультету, завідувачі випускових кафедр, гаранті ОП.

- забезпечити навчально-методичними комплексами всі освітні компоненти, що викладаються на факультеті, відповідно до структурних елементів визначених Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ та затверджених на засіданнях ради з якості факультету ІФСК.

Термін виконання: 01.11.2023 р.

Відповідальні: гаранті ОП, завідувачі кафедр, заступник декана з методичної роботи.

- забезпечувати імплементацію дослідницького компоненту в освітній процес відповідно до цілей ОП, особливостей спеціальності та рівня вищої освіти. Щонайменше раз на рік на раді з якості факультету ІФСК аналізувати результати впровадження.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: завідувачі кафедр, голова ради з якості факультету.

- продовжувати роботу над формуванням реєстрів освітніх декларацій про перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті в межах вивчення освітніх компонентів.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: гаранті ОП, завідувачі кафедр, заступник декана з навчально-організаційної роботи.

- розробити та реалізувати заходи щодо залучення в штат НПП для викладання освітніх компонентів у межах освітніх програм факультету представників зарубіжних закладів вищої освіти і наукових установ.

Термін виконання: вересень 2024 р.

Відповідальні: завідувачі випускових кафедр, декан факультету.

- збільшити кількість дисциплін, що викладаються англійською мовою, в тому числі в межах українськомовних освітніх програм (показник 2022 р. – 9 дисциплін), до рівня цільового показника.

Термін виконання: до 1 вересня 2024 р.

Відповідальні: гаранті ОП.

- запровадити використання таких програмно-інформаційних середовищ та спеціалізованих студій і лабораторій, що належать до електронних навчальних ресурсів СумДУ: вебінарстудія, відеостудія, навчально-дослідницька лабораторія віртуальної та доповненої реальності «Ulab».

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

1.3. З метою посилення практико-орієнтованої спрямованості освітньої діяльності, що відповідає сучасним професійним і галузевим викликам, та формування компетентностей випускників відповідно до попиту на професійні навички для майбутнього працевлаштування:

- активізувати роботу щодо залучення до навчального процесу на постійній основі професіоналів-практиків, експертів і представників роботодавців.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: завідувачі випускових кафедр, декан факультету.

- забезпечити систематичне формування та наповнення баз даних випускників освітніх програм факультету, здійснення постійного моніторингу їх кар'єрної траєкторії.

Термін виконання: щорічно до 01 листопада.

Відповідальні: завідувачі кафедр, заступник декана з практично-орієнтованої підготовки студентів та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів.

- розвивати діяльність Асоціації випускників, залучаючи в тім числі тих, хто працює за кордоном.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: завідувачі кафедр, заступник декана з практично-орієнтованої підготовки студентів та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів.

- провести у співпраці з роботодавцями та випускниками аналіз змісту практик за всіма освітніми програмами факультету.

Відповідальні: завідувачі випускових кафедр, гаранті ОП.

Термін виконання: січень 2024 р.

1.4. Для популяризації можливостей здобуття освіти на факультеті іноземними здобувачами:

- запровадити з 2024/2025 н.р. англomовні освітньо-професійні програми за спеціальністю 061 Журналістика за другим (магістерським) та третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти з розробкою відповідного навчально-методичного забезпечення 1 і 2 курсів цих програм, з урахуванням кращих практик реалізації аналогічних програм у закордонних ЗВО, що є лідерами

міжнародних рейтингів;

Термін виконання: до 1 вересня 2024 р.

Відповідальні: гаранті ОП, заступник декана з міжнародної діяльності.

1.5. З метою забезпечення інформаційної прозорості та публічності:

- проводити аналіз матеріалів, представлених на сайтах кафедр факультету ІФСК, забезпечувати оприлюднення повної та актуальної інформації про освітні програми, освітні компоненти та їх реалізацію, здійснювати своєчасну актуалізацію з метою реалізації ефективної інформаційної підтримки з урахуванням потреб внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів відповідно до вимог законодавства України, критеріїв оцінювання якості освітніх програм, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: заступник декана з інформатизації та рекламної політики.

- підвищити інформаційну активність факультету в загальнонаціональних високореєтингових медіа з метою підвищення впізнаваності факультету та відповідних спеціальностей.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: заступник декана з інформатизації та рекламної політики.

- активізувати роботу з популяризації досліджень науковців факультету ІФСК в наукових соціальних мережах ResearchGate, Mandeley, Academia тощо.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: заступник декана з інформатизації та рекламної політики.

2. Керівництву факультету організувати роботу щодо активізації наукової діяльності, зокрема:

2.1. Підвищити якість заявок факультету, що подаються на конкурс наукових проєктів держбюджетних НДР та Національного фонду досліджень України. Поставити за мету подати у 2023 р. два запити на конкурс держбюджетних НДР і три запити на конкурс Національного фонду досліджень України.

Відповідальні: заступник декана з наукової роботи.

2.2. Забезпечити щорічне зростання обсягу коштів за наукову діяльність. Досягти у 2023 році показника надходження коштів до спеціального фонду не менше 3,5 млн. грн.

Відповідальні: декан факультету, завідувачі кафедр.

2.3. Запровадити міжкафедральні семінари з метою підвищення якості наукової діяльності у соціально-гуманітарній сфері та формування наукових ідей для міждисциплінарних проєктів.

Термін виконання: протягом 2023-2024 н.р.

Відповідальні: заступник декана з наукової роботи, завідувачі кафедр.

2.4. Запровадити міжфакультетський семінар, присвячений застосуванню соціологічних даних у наукових дослідженнях.

Термін виконання: протягом 2023-2024 н.р.

Відповідальні: д.політ.н., доц. кафедри ППСТ Костенко А. М.

2.4. Проводити системну роботу щодо збільшення кількості:

- штатних наукових і науково-педагогічних працівників, які мають 5 і більше публікацій у виданнях БД Scopus та WoS (показники 2020 р. – 3 особи (2,8 %), 2021 р. – 6 осіб (6 %), 2022 р. – 8 осіб (8 %));
- опублікованих статей у журналах, що відносяться до кuartилів Q1–Q2 (показники 2020 р. – 8, 2021 р. – 11, 2022 р. – 11);
- публікації статей у журналах, які одночасно індексують БД Scopus та WoS (показники 2020 р. – 8, 2021 р. – 13, 2022 р. – 8);
- публікацій, присвячених цілям сталого розвитку (2020 р. – 2, 2021 р. – 5, 2022 р. – 12);
- охоронних документів на об'єкти авторського права (авторські свідоцтва та рішення): 2020 р. – 1, 2021 р. – 6, 2022 р. – 1.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: заступник декана з наукової роботи, завідувачі кафедр.

2.5. Забезпечувати тяглість залучення до наукової роботи здібних школярів, студентів бакалаврату та магістрів під керівництвом досвідчених науковців, сформувавши таким чином сталу систему підготовки наукового резерву.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: заступник декана з наукової роботи, завідувачі кафедр.

2.6. Подати у 2023 році заявку на включення до міжнародної бази даних відкритого доступу DOAJ журналів «Філологічні трактати», «Образ».

Відповідальні: заступник декана з наукової роботи, головні редактори журналів.

3. З метою покращення показників прийому абітурієнтів

- активізувати профорієнтаційну роботу з бакалаврами-випускниками інших ЗВО щодо вступу їх до магістратури факультету (показник 2022 р. – 6 осіб).

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: заступник декана з профорієнтаційної роботи, завідувачі випускових кафедр, гаранті ОП.

- здійснювати індивідуальну роботу з талановитими абітурієнтами (медалістами, призерами олімпіад, конкурсів МАН тощо) щодо їх вступу на ОП факультету.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: заступник декана з профорієнтаційної роботи, завідувачі випускових кафедр, гаранті ОП.

Схвалено вченою радою СумДУ.

Протокол №15 від 29 червня 2023 р.

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬСВ

Секретар

Анатолій РУБАН